

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

ТӨСВИЙН ТӨВЛӨРҮҮЛЭН ЗАХИРАГЧ

АУДИТЫН КОД: ТӨА-2023/24/-НА-СТА-ТТЗ

ТӨВ АЙМГИЙН УГТААЛЦАЙДАМ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН 2023
ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД
ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Зуунмод 2024 он

Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал

Утас: 70272582 Цахим хаяг: khishigjargalts@audit.gov.mn

Аудитын менежер О.Амаржаргал

Утас: 70273463 Цахим хаяг: amarjargalo@audit.gov.mn

Шинжээч Т.Майцэцэг

Утас: 70273204 Цахим хаяг: maitsetsegt@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг
дараах хаягаар авна уу. Цахим хаяг: www.open.audit.mn

Нэг. Хараат бус аудиторын дүгнэлт

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

41100, Төв аймаг, Зуунмод сум
Утас: 70272582, Цахим шуудан: tuv@audit.gov.mn
Цахим хаяг: www.audit.mn

2024.03.25 № 01/233
танай _____-ны № _____-т

ТӨВ АЙМГИЙН УГТААЛЦАЙДАМ
СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА
Б.НЯМЛХАГВА ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Төв аймгийн Угтаалцайдам сумын Засаг даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Төв аймгийн Угтаалцайдам сумын Засаг даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Байгууллагын удирдлага нь санхүүгийн тайлангаа бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг баримталсан байна. Төв аймгийн Угтаалцайдам сум нь 2023 оныг "бүтээн байгуулалт хөрөнгө оруулалтыг дэмжих" жил болгон хоршоог хөгжүүлэх жижиг дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчдийг дэмжих зорилго зорилт тавин ажиллаж, дэмжлэг үзүүлснээр тахианы аж ахуй, арьс шир боловсруулах цех, махны цех шинээр байгуулагдан үйл ажиллагаа хэвийн явуулж байна. Сумын Засаг даргын мөрийн хөтөлбөрийг 94,1 хувьтай, 2023 оны хөгжлийн төлөвлөгөөг 91,4 хувьтай хэрэгжүүлсэн байна. Аймаг сумын мөрийн хөтөлбөрт тусгагдсан 4 сумыг холбох 122.4 км хатуу хучилттай авто замын төсөл хэрэгжиж, сум доторх 2 км замын ажлыг эхлүүлсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Тухайн байгууллагын санхүүгийн тайлангийн аудитад нөлөө үзүүлэх материаллаг буруу илэрхийлэл, нөлөө бүхий эрсдэл, удирдлагын үлэмж хэмжээний шийдэл бүхий ажил гүйлгээ байхгүй байна. Тайлант онд Орон нутгийн хөгжлийн сан болон шилжих үлдэгдлээс нийт 59,150.0 мянган төгрөгөөр нийгмийн салбарт хөрөнгө оруулалт хийсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ. Тус санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд толилуулаагүй, тодруулаагүй асуудал байхгүй болно

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

Хоёр. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2022оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН		935,528.3	1,171,052.5
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	3а, 3б	648,351.8	552,901.7
33	АВЛАГА	5а, 5б, 6а, 6б	195,239.7	504,707.9
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	8а, 8б, 8в	91,936.9	113,442.9
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН		1,130,991.1	1,287,093.0
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	12а, 12б, 12в	1,130,991.1	1,287,093.0
39200	Биет хөрөнгө		1,116,547.4	1,272,650.9
39300	Биет бус хөрөнгө	13	14,443.6	14,442.1
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II		2,066,519.4	2,458,145.5
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР		9,646.8	7,040.4
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	15а, 15б	9,646.8	7,040.4
41300	Өглөг	17а, 17б	9,646.8	7,040.4
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН		2,056,872.6	2,451,105.1
51	Засгийн газрын хувь оролцоо		2,056,872.6	2,451,105.1
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал		583,063.4	583,063.4
51200	Хуримтлагдсан үр дүн		1,268,331.2	1,662,563.6
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү		205,478.1	205,478.1
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V		2,066,519.4	2,458,145.5

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2022оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)		2,601,144.7	1,940,230.3
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО		279,570.9	398,492.7
110	Орлогын албан татвар		191,999.4	288,515.6
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар		199,754.0	297,515.6
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		-7,754.6	-9,000.0
113	Хөрөнгийн албан татвар		46,551.1	45,538.2
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж		41,020.4	64,438.9
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1а, 1б	384,819.3	344,768.3
120	Нийтлэг татварын бус орлого		384,819.3	344,768.3
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		1,936,754.5	1,196,969.3
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2а, 2б	2,126,706.0	1,534,259.9
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		1,976,498.7	1,293,020.6
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		948,771.0	1,290,628.5
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		289,152.0	421,249.8
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		39,799.1	53,098.9
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		328,871.0	41,629.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		41,497.4	23,528.4
2105	Нормативт зардал		48,790.8	79,528.6
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		8,573.5	0.0
2107	Томилолт, зочны зардал		6,239.7	5,113.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		16,716.4	1,690.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		169,131.0	664,790.7
211	ХҮҮ		0.0	0.0
212	ТАТААС		0.0	0.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		1,027,727.7	2,392.1
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		150,207.3	241,239.3
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)		474,438.7	405,970.5
IV	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН		0.0	0.0
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		5,411,498.8	11,738.0
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)		-4,937,060.1	394,232.5

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан
2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/ мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	2022оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	2,319,189.0	1,733,172.4
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	279,570.9	398,492.7
110	Орлогын албан татвар	191,999.4	288,515.6
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	199,754.0	297,515.6
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-7,754.6	-9,000.0
113	Хөрөнгийн албан татвар	46,551.1	45,538.2
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	41,020.4	64,438.9
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	6,550.1	7,435.6
1181	Газрын төлбөр	32,422.0	55,230.9
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	2,048.4	1,772.4
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	102,863.6	137,710.4
120	Нийтлэг татварын бус орлого	102,863.6	137,710.4
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,936,754.5	1,196,969.3
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,956,545.0	1,155,851.0
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,956,545.0	1,155,851.0
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	913,998.9	1,153,158.9
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	280,211.6	422,845.9
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	37,265.3	50,320.6
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	328,106.8	41,629.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	24,945.9	20,167.5
2105	Нормативт зардал	52,241.5	89,338.2
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	8,533.7	12,300.0
2107	Томилолт, зочны зардал	5,819.7	5,113.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	30,829.8	14,105.7
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	146,044.5	497,339.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,042,546.0	2,692.1
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	362,644.1	577,321.4
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	232,186.7	548,771.5
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	232,186.7	548,771.5
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	232,186.7	548,771.5
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-232,186.7	-548,771.5
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН	-797.0	-124,000.0
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	797.0	124,000.0
24	ГАДААД ЗЭЭЛИЙН ҮНДСЭН ТӨЛБӨР	0.0	0.0
25	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДАЛ	0.0	0.0
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	129,660.4	-95,450.1
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	518,691.3	648,351.8
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	648,351.8	552,901.7

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Засгийн газрын хувь оролцооний	Нийт цэвэр хөрөнгө/өмч
1	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	7,042,180.5	7,042,180.5
10	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,056,872.6	2,056,872.6
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	6,993,932.7	6,993,932.7
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-48,247.8	-48,247.8
9	Тайлант үеийн үр дүн	-4,937,060.1	-4,937,060.1
11	2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	2,056,872.6	2,056,872.6
20	2023 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	2,451,105.1	2,451,105.1
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,056,872.6	2,056,872.6
19	Тайлант үеийн үр дүн	394,232.5	394,232.5

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/мянган төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэл
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,555,716.9	1,631,588.7
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,135,679.3	1,046,386.3
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,102,386.7	1,043,694.2
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	417,240.3	392,670.2
210101	Үндсэн цалин	370,269.6	345,153.3
210102	Нэмэгдэл	56,303.6	47,516.9
210104	Урамшуулал	-	4,932.9
210105	Гэрээт ажлын хөлс	-	4,400.0
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	52,155.0	46,609.0
210201	Тэтгэврийн даатгал	35,465.4	31,765.7
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,172.4	3,711.5
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,337.9	2,946.5
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	834.6	739.5
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	8,344.7	7,445.7
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	530,322.0	506,130.1
210301	Гэрэл, цахилгаан	30,837.4	26,303.8
210302	Түлш, халаалт	495,317.7	476,279.7
210303	Цэвэр, бохир ус	4,166.9	3,546.5
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	21,055.4	19,937.5
210401	Бичиг хэрэг	2,247.9	2,223.0
210402	Тээвэр, шатахуун	13,227.5	13,227.5
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,880.0	1,787.0
210405	Хөг хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал,	2,700.0	2,700.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	24,500.0	24,500.0
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	7,000.0	7,000.0
210604	Урсгал засвар	17,500.0	17,500.0
2107	Томилолт, зочны зардал	5,113.0	5,113.0
210702	Дотоод албан томилолт	5,113.0	5,113.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр,	30,778.0	27,515.0
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний	29,500.0	26,345.0
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	546.0	438.0
210803	Даатгалын үйлчилгээ	300.0	300.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	300.0	300.0
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	132.0	132.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	21,223.0	21,219.4
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	18,723.0	18,719.4
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,500.0	2,500.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	33,292.6	2,692.1
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	33,292.6	2,692.1
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	29,292.6	-
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,000.0	2,692.1
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	1,270,037.6	461,202.5
221001	Их засвар	765,000.0	284,691.0
222001	Тоног төхөөрөмж	505,037.6	176,511.5
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	150,000.0	124,000.0
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	150,000.0	124,000.0
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	2,555,716.9	1,605,875.0
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	321,170.0	313,129.9
310004	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	321,170.0	313,129.9
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,229,904.6	1,260,667.9
320001	Орон нутгийн төсвөөс	1,229,904.6	1,260,667.9
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	504,642.3	32,077.2
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	150,000.0	31,747.2
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	330.0
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	354,642.3	-
36	ТУСЛАМЖИЙН ЭХ ҮҮСВЭРЭЭС САНХҮҮЖИХ	500,000.0	-
360001	Тусламжийн эх үүсвэрээс санхүүжих	500,000.0	-

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/мянган төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	118,967.6	94,551.8
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	118,967.6	34,551.8
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	110,598.8	34,551.8
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		29,692.3
210102	Нэмэгдэл		29,692.3
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх		3,711.6
210201	Тэтгэврийн даатгал		2,523.9
210202	Тэтгэмжийн даатгал		296.9
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал		324.4
210204	Ажилгүйдлийн даатгал		59.4
210205	Эрүүл мэндийн даатгал		507.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		230.0
210402	Тээвэр, шатахуун		230.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний	400.0	90.7
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил	400.0	90.7
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	110,198.8	827.3
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	110,198.8	827.3
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	8,368.7	-
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	8,368.7	-
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		60,000.0
2200	Дотоод эх үүсвэрээр		60,000.0
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал		60,000.0
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	118,967.6	94,551.8
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	118,967.6	94,551.8
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт	118,967.6	94,551.8

Гурав. Аудитын илрүүлэлт:

5.1 Залруулсан алдаа

Аудитаар залруулга хийгдээгүй.

Аудитаар нийт 38,061.2 мянган төгрөгийн зөрчил илэрсэнд 2 зөвлөмж хүргүүлсэн.

5.2 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Орлого бүрдүүлэлтэй холбоотой асуудал

Орон нутгийн орлогын батлагдсан төлөвлөгөө 440,617.1 мянган төгрөг, гүйцэтгэлээр 403,913.0 мянган төгрөг төвлөрч батлагдсан төлөвлөгөөг 91,7 хувиар биелүүлж, 36,704.1 мянган төгрөгөөр тасалсан, орлогын нэр төрлөөр авч үзэхэд 16 нэр төрлийн орлогоос 9 нэр төрлийг 8,1-99,5 хувиар тасарсан зөрчил илэрлээ. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.1-д "Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх нарийвчилсан хуваарь, төсвийн дэлгэрэнгүй хуваарилалт, төсвийн зарцуулалт болон бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг төсвийн сар, улирлын батлагдсан хуваарийн дагуу хэрэгжүүлнэ", 41.2.1-д "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх" гэж заасныг болон санхүүгийн тайлангийн "иж бүрэн байх", "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх орлогыг нэр төрлөөр жигд биелүүлэх талаар үр дүнтэй арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх

2. Орлого бүрдүүлэлтэй холбоотой асуудал

Аудитад ирүүлсэн газрын төлбөр ногдуулалт, төлөлтийн тайлангаар төлбөл зохих нийт төлбөрөөс дутуу төлөвлөсөн, малын тоо толгойн албан татварын тайлант оны 1,357.1 мянган төгрөгийг сумын ОНХС-д төвлөрүүлээгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Орон нутгийн төсвийн орлогын төлөвлөгөө үндэслэлтэй төлөвлөж, малын тоотолгойн албан татварыг ОНХС-д төвлөрүүлэх

Дээрх зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг боловсруулан Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.5-д "Шалгагдагч этгээд болон холбогдох бусад албан тушаалтан нь энэ хуулийн 20.2-т заасан зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг аудитын тайланг хүлээн авснаас хойш 30 хоногийн дотор төрийн аудитын байгууллагад ирүүлнэ" гэж заасны дагуу Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт батлагдсан төлөвлөгөөг 2024 оны 04 дүгээр сарын 25-ны дотор, төлбөрийн акт, зөвлөмжийн хэрэгжилтийг 2024 оны 06 дугаар сарын 20 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Запруулсан		Запруул аагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
ЗДТГ	6	457,288.1	1	0	5	457,288.1	5	457,288.1			1	0
ОНХС	1	32,000.0			1	32,000.0	1	32,000.0				
Дүн	7	489,288.1	1	0	6	489,288.1	6	489,288.1			1	0

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Засаг дарга	1	36,704.1					1	36,704.1				
ЗДТГ	4	64,264.2	1	5,631.7	1	18,704.1	2	39,928.4				
Дүн	5	100,968.3	1	5,631.7	1	18,704.1	3	76,632.5				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс							
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил										
ЗДТГ	1	0					1	0		
Дүн	1	0					1	0		
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил										
ЗДТГ	2	173,296.7	1	8,920.7					1	164,376.0
Засаг дарга	1	1,357.1							1	1,357.1
ИТХ	2	3,928.3	1	2,525.3					1	1,403.0
ЭЭСан	1	204.9	1	204.9						
Дүн	6	178,787.0	3	8,920.7					3	167,136.1
Нийт дүн	7	178,787.0	3	11,650.9			1	0	3	167,136.1